

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 14. Mamaluci oppidum Divi Antonii depopulantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Vista picta.

stulantes, ut sibi incolumibus ire & redire per summa pericula liceat. Sunt qui Virginæ statuæ pedem quo jam ob nimiam (si Superis placet) latronum pietatem caret, scalpunt, pulvisculum ex abrasione ceu amuletum asportantes: quasi verò Cœlorum Regina perfidos sospitari, & latrocinia adjuvare amaret: & quod bilem moveat, mortalium pessimi latrocinia sua expeditiones Apostolicas appellant, eo sine Barbaros è latebris à se erui dicitantes, ut ad humanitatem legemque Christianam adducant. Possem, si vellem (nam monumenta è Brasilia allata apud me sunt) qui, quando, quibus artibus, & quâ crudelitate, multas regiones depopulati fuerint, explanatius referre: possem latronum capita, populos ab ipsis deletos, diminutosve, nominatim appellare. Sed brevius absolvam, si dixerò, quidquid ab fluvio Maranione usque ad trigesimum latitudinis Australis gradum continentis est, continuis eorum excursionibus, factis ubique depopulationibus, patuisse. Restabat Guairaniæ pars, necnon regiones aliæ, JESU Sociorum Paraquariensium laboribus claræ, quas quomodò aut penitus vastarint, aut labefactarint, narratione in multis annos producendâ, scribere aggredior. Unum tamen monuerim, hæc me de Mamalucorum origine & moribus, eorumque affectis præmonere voluisse, ne quis, quod turpissimâ prosapia proprium est, Lusitanorum nationi, de re Christiana bene meritæ, imprudens adscribat.

*Devastatio-
ner.*

CAPUT
XIII.
Occasio
Guairaniæ
depopula-
tionis.

*Mamalucorum
copia.**Ludovicus
Céspedes re-
missè agit.*

LUDOVICUS Céspedes, vir sanguine clarus, anno superiori ex Hispania in Brasiliam appulerat, in Paraquariam, cujus præturam ab Rege Catholico impetrarat, trajecturus. Duo è Brasilia in Paraquariam itinera sunt. Unum terrâ, alterum mari. Illud, quo terrâ itur, ne quid molestiæ Indis inferatur, regiis legibus clausum est. Placuit tamen novo Prætori iter terrestre, ex indulto, ut aiebat, Regis arripere. Piratiningam itaque profectus eo tempore viæ se dedit, quo nongenti omninò Mamaluci, & bis mille & ducenti Tupici (sunt hi Indi Mamalucorum amici ferocitate insignes) in Guairaniam ad faciendam depopulationem se adornabant. Dux ordinum, dictus Antonius Raposus; præerat cohortibus aliis Indorum abactionibus infames. Malâ igitur tempestitate Prætor Piratiningâ exiens, per aliquot dies terrestri itinere progressus, reliquam deinde viam in Guairaniam fluvio confecit. Laureti adnente Antonio Ruifio magnificè exceptus, pro honore acerba dicta rependit: habitoque de præcavendis Mamalucis consilio, nihil satis firmi constituit. Et quamvis non potuit non laudare Sociorum labores, nusquam adduci potuit, ut contra prædones auxilia prævideret, imparere se eorum viribus restatus: sed constat remissè aliquando eo in negotio se gessisse, idèoque ab Senatu Regio interjecto tempore cum multatum fuisse. Interea temporis, Mamalucorum cohortes Ethnicorum terras non longè procul ab Neophytorum nostrorum oppidis depopulabantur: nihil quidem in Neophytos ab Societate reductos intentantes: sed Socii non imprudenter suspicabantur, sub cinere doloso latere hostilem ignem, qui mox magnum excitabit incendium: nam nulli non obvium erat, occasionem invasionis ab prædonibus quæri.

CAPUT
XIV.
Mamaluci
oppidum
Divi Antonii
depopu-
lantur.

*Occasio præ-
xima depo-
pulationis.**Petrus Mola
infantes ba-
ptizat.*

TANTI incendii occasio Taurana Casiquius fuit: innocenter tamen. Is pridem Simoni Alvaro Mamaluco præda cesserat. Sed deinde, eluso injusto Domino, in pristinam libertatem cum suis se asserens, ad Sancti Antonii fugâ contenderat: quâ re cognitâ Simon Alvarus, unius Mamalucorum cohortis ductor, ab Petro Mola Antonianæ colonie directore, Tauranam reposcit: qui cum respondisset, Tauranam naturâ liberum esse, nec sibi lubitum contra naturæ leges eum denuò vinculis induere, qui se jure & feliciter illis expedierat, irritavit latronem, qui statim communicato cum Antonio Raposo Mamalucorum duce consilio, totius Sancti Antonii colonie perniciem in vindictam machinans, cohortem suam arma expedire jubet. Contrâ, Petrus Mola, invasionis certus, aut metuens, quotquot erant in oppido infantes Baptismo expiat: quo in opere quamvis verba merè tantum necessaria ad confectiorem Sacramenti profertur, septem omninò horas ob numeri magnitudinem posuit; tantâ defatigatione brachiorum, ut fulcro sustentari ei de-

buerint.

buerint. Altero die Mamalucorum numerosa cohors, Simone Alvaro duce, oppidum aggreditur; diripit, sacra profanaque miscet, obluentantes obtruncat, in gentis primores vincula injicit, imbellem turbam abigit, Petrum Molam suppellectile spoliat: qui in omnem partem se vertebat, quâ putabat latrones ad commiserationem inflecti posse. Per Superos obtestabatur Indorum innocentiam, furibundis supplicibus fiebat, audacissimos obsecrabat, alios objurgabat; sed ubi vidit in ipso templi sacro sinu nihil tutum esse, & apud perditos homines nihil pietatem valere, desperatâ corporum salute, ad animorum integritatem libertatemque procurandam vires omnes convertit. Igitur hinc inde cursitans, captivos interrogat, num crederent quæ de Deo Trino & Uno ipsos docuerat? affirmantes, aquâ, quam in vasculo circumferebat, ritu Catholico abluit; alios aliter juvat, omnes lacrymans solatur, singulos amplectitur. *Filii mei*, inquebat, *quos in Christo genui, utinam vos omnes in sinu meo fovete possent.* Sic nudis cruentatisque crebro ostendiculo pedibus, & brachiis frequentatione Baptismorum defatigatissimis, filios in Christo genitos alloquebatur, cum nescio quis ex Mamalucorum cohorte nebulo, ne tanta pietas aliquot Indos ab captivitate retardaret, Patrem optimum occidere destinat: & de eo actum erat, nisi collineantem latronum alter ab proposito divertisset. De audacia sacrilegum hominem Petrus Mola fortiter redarguit, indignam cælo manum, quæ tantum facinus attentaret, docens. Risit latro, & invito etiam Deo se post mortem cælos petiturum vociferans, felicitatem post susceptum Baptisimum nulli negari, ne ab ipso quidem Deo posse, si in Christum credat, ex hæreticorum placitis asservit. Bis mille & quingenta circiter Indorum capita in hac invasione prædonibus celsisse dicuntur; relicto sine grege Pastore, tantam jaçturam absque spe recuperationis gemente, & ante oculos suos, filios suos, quos in Christo genuerat, ceu pecora, abigi miserè lamentante. Et mutuus erat captivorum dolor, anxie circumspicientium, num quæ à vinculis effugii pateret porta: quâ repertâ ausi sunt aliqui ad Petrum Molam transfugere. His accessere nonnulli, qui sese latebrarum beneficio à prædonum furore exemerant, quos benevolè exceptos ad Incarnationis oppidum dum deducit, ferè mortem reperit; nam plerique mutatâ voluntate tumultuari cœpere, Patrem Molam perfidiæ arguentes, & cum latronibus colludere affirmantes: & jam expeditis armis vim parabant, cum Petrus Mola tumultuantes compellans, Societatis in totam gentem beneficia commemorat, Christophorum Mendoçam nuper à Mamalucis vulneratum, & ab iisdem sibi intentatam pridie necem, aliâque deprædicat. Valuit earum rerum commemoratio in præsentiarum, & quorundam Neophytorum fidelitas, ad compescendum repentinum tumultum. Sed mox casu auctum periculum est: nam Ethnicorum ingens multitudo, pridianæ depopulationis nescia, ad Sancti Antonii coloniam Christo nomen datura ventitans, ut vacuum mortalibus, & humanis cadaveribus fœdam vidit, excanduit; atque turmatim omnes dispersi popularium suorum, ut aiebant, ultores Societatis homines, ceu proditores, ad necem quærebant. Sed jam Petrus Mola evaserat, Silverii Pastoris ex Incarnationis oppido obviam progressi & subsidium adferentis ope, sine quo ob defectissimas vires in via indubiè periisset.

*Latronibus
supplex fit.*

*Periculum
vita adit.*

*Bis mille &
quingenta
capita abigi-
untur.*

*Iteratum
Mole peri-
culum.*

*Socii ad ne-
cem qua-
runtur.*

CAPUT
XV.
*Divi Mi-
chaëlis op-
pidi depo-
pulatione.*

*Vansurkii
periculum.*

FAMA invasionis ad Sancti Michaëlis coloniam perlata Christophorum Mendoçam & Justum Vansurkium ibi curantes perpulit, ut imminens malum quoquo modo possent, averterent. Et quia remanere in oppido intutum erat, oppidanis omnibus suadere conantur, ut secum ad Incarnationis coloniam fugiant: inibi viribus junctis resisti prædonibus posse. Multi dicta Patrum audientes, Vansurkio se ducendos tradidere: quibus obviam progressi Socii & Neophyti ex Incarnationis oppido, Vansurkium cum comitatu penè jam deficientem abundè recrearunt. His in tutum receptis, Vansurkius ad Sancti Michaëlis iter relegens, reliquæ genti suavit, metu imminentis hostis se sylvis abderet. Ipse cum duobus adolescentibus in vacuo oppido remansit, ingenti cum vitæ discrimine; nam plerosque invaserat præteritarum suspitionum virus, & ferebantur aliquot Barbari Vansurkii solitudini insidiari, ad quem defendendum cum aliquot Incarnationis Neophyti processissent, in manus